

NİMETİN ALLAH'TAN GELDİĞİNİ BİLMEK*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebahû bi- ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

قَالَ مُوسَى يَا رَبِّ كَيْفَ شَكَرَكَ أَدَمُ قَالَ عَلِمَ أَنَّ

ذَلِكَ مِنِّي فَكَانَ ذَلِكَ شُكْرَهُ

(الحكيم عن الحسن مرسل)

RE. 331/10 (Kâle mûsâ: Yâ rabbi, keyfe şekereke âdem? Fekâle: Alime enne zâlike minnî, fekâne zâlike şükrehû.) Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Aziz ve muhterem müslüman kardeşlerim,

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmeti, rahmeti, selâmı, bereketi üzerinize olsun...

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Peygamberimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'nin mübarek ehâdîs-i şerifesinden bir miktarını sizlere nakledeceğim.

Hadis-i şeriflerin izahına geçmeden önce, evvelen ve hassaten, efendimiz, başımızın tacı, Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'nin ruhu için; sonra sâir enbiya ve mürselînin ervâhı için; Peygamber SAS Efendimiz'in ahabından bize kadar müteselsilen gelmiş geçmiş cümle sadat-ı meşayih-i turuk-u aliyyemizin ruhları için; cümle evliyaullahın ruhları için;

Eserin müellifi Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddin Efendi Hocamız'ın ruhu için ve bu eserin içinde bulunan hadis-i şeriflerin bize kadar intikalinde zahmet çekmiş, emek sarfetmiş olan ulemanın, râvilerin cümlesinin ruhları için;

Ve uzaktan ve yakından bu hadis-i şerifleri dinlemek üzere şu mübarek vakitte, şu mescidde cem olmuş olan siz kardeşlerimizin, ahirete intikal ve irtihal eylemiş olan cümle sevdiklerinin, yakınlarının ruhları için; ve hayatta olan bizlerin de sıhhat, afiyet ve selâmet, saadet üzere olmamız, hüsn-ü hâtimeye nâil ve mazhar bulunmamız için, bir Fâtihâ-i Şerîfe, üç İhlâs-ı Şerif kıraat edelim:

.....

a. Ademođlu Nasıl Őukreder?

Metnini okumuŐ olduğum hadis-i Şerifte, Peygamber SAS Efendimiz Mûsâ AS'ı bize anlatıyor. Hasan el-Basrî'den mürsel olarak rivâyet edildiğine göre:¹

قَالَ مُوسَىٰ يَا رَبِّ كَيْفَ شَكَرَكَ أَدَمُ قَالَ عَلِمَ أَنَّ
ذَلِكَ مِنِّي فَكَانَ ذَلِكَ شُكْرَهُ

(الحكيم عن الحسن مرسلً)

RE. 331/10 (*Kàle mûsâ*) “Mûsâ AS dedi ki: (*Ya rabbi, keyfe Şekereke âdem?*) ‘Adem sana nasıl Őukreder? Ademođlu, insanlar sana nasıl Őukreder?’ (*Fekàle: Alime enne zâlike minnî fekâne zâlike Őukruhû*) ‘Nâil olduğu nimetin benden olduğunu bilir, buda onun Őükrüdür.’ buyurdu.”

Şimdi buradaki *âdem* sözünün, Adem AS Atamız olması da mümkündür.

“—Adem AS sana nasıl Őukretti ya Rabbi?”

“—Nimetinin benden geldiğini bildi, o onun Őükrü oldu.” mânâsına da alınır. Hazret-i Adem'den itibaren onun evlatlarına da Âdem denildiği için, falanca *adam* gelmiş, filanca *adam* gitmiş diye de, biz *âdem* kelimesini *adam* tarzında kullanıp duruyoruz. İnsanoğlu demek mânâsına da gelebilir.

¹ Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdiru'l-Usûl* c.I, s.150; Hz. Hüseyin RA'dan.

Münâvî, *el-Ehâdîsü'l-Kudsîyye*, c.I, s.109, no:252; *Câmiu'l-Ehâdîs*, c.XV, s.104, no:15083.

Burada bize, şükürün nasıl olacağını görmek imkânı hâsıl oluyor.

“—Ya Rabbi? Âdemoğlu sana nasıl şükreder?”

Yâni, insanını hatırına geliyor ki, elini açacak, şu ibareleri kullanacak, şu cümleleri söyleyecek; işte bu tarzda şükretmiş olur. Öyle demiyor cevabında Allah-u Teâlâ Hazretleri Mûsâ AS’a...

“—Nimetin benden geldiğini bilmesi şükürdür.”

Dile dökmeye lüzum yok. Allah’tan geldiğini biliyor mu? Allah- u Teâlâ Hazretleri ihsan etmiş, işte o... Aksine Allah’tan geldiğini idrak etmezse, o zaman şükretmemiş olur. O idrak içinde olmazsa, şükürü nâkıs olur, eksik olur, tamamlanmamış olur diye de bir mânâ çıkıyor.

İnsan nimeti görür de mün’imi görmezse; yâni, eline ekmek geçmiş, yiyor çok şükür diyor; veyahut işte sıhhati var, “El-hamdü lillâh sıhhatim var.” diyor veyahut Allah evlat vermiş, işte “El- hamdü lillâh evlâdım var... El-hamdü lillâh, güzel bir evim var, iyi, sâliha bir hatunum var.” neyse... Yâni, el-hamdü lillâh demeye alışmışız, bak biz de öyle söylüyoruz. Nimeti görür de, mün’imi, yâni o nimeti göndereni görmezse, o zaman olmaz.

Bu düşünce tarzı, temellerin temeli bir duygudur. Şimdi bir kere bileceğiz ki, bu dünyada hiç bir şey Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin isteği dışında olmaz. Yâni, bir yaprak, bir çöp yerinden, Allah-u Teâlâ Hazretleri dilemese, kıpırdanmaz.

“—E, peki kâfirler niye kâfirlik ediyor? Bak bunca kâfir var yeryüzünde...”

Allah-u Teâlâ Hazretleri müsaade ediyor yâni, ruhsat ve imkân veriyor. Burası imtihan dünyası olduğundan müsaade ediyor. Etmese, başına yıldırım yağdırır, kolunu kıpırdatamaz, dilini depretemez, dudağını oynatamaz. Nefes alıp veremez. Mümkün değil... Müsaade ediyor; ama rızası yok. Çok ince, çok ince mânâsı... Yapmaya müsaadesi var, rızası yok. Müsaade etmese, yapması da mümkün değil. Kâfirin kâfirlik yapması, mü'minin mü'minlik yapması, rüzgârın esmesi... Hiç bir şey mümkün değil, istemese... Her şey Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin dileğiyle oluyor.

Mâşâallah ne demek? Her zaman söylüyoruz:²

مَا شَاءَ اللَّهُ كَانَ وَمَا لَمْ يَشَأْ لَمْ يَكُنْ

(*Mâ şâa'llâhu kân*) demek, “Allah ne dilerse, o olur.” demek. (*Ve mâ lem yeşe' lem yekün*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri bir şey dilemedi mi, olmaz.” demek.

Bir şeyi Allah-u Teâlâ Hazretleri diledi mi, “Ol!” der, olur:

² Ebu Dâvud, *Sünen*, c.II, s.740, no:5075; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.6, no:9840; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XVI, s.462, no:3730; Peygamber SAS Efendimiz'in hanımlarından.

Heysemî, *Müsnedü'l-Hâris*, c.II, s.953, no:1052; Taberânî, *Dua*, c.I, s.129, no:343; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXV II, s.4, Ebü'd-Derdâ RA'dan.

İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.39; İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.I, s.193, no:439; Cerîr ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.216, no:3496, 3573, 3583.

إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ

(يس: ٨٢)

(*Innemâ emruhû izâ erâde şey'en en yekûle lehû kün feyekûn*) “Bir şey yaratmak istediği zaman, onun yaptığı ‘Ol!’ demekten ibarettir. Hemen oluverir. (Yasin, 36/82) “Ol!” der, olur.

Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne bu kâinatın sevk ü idaresi, işlerin yapılması güç gelmez. Gücün, kuvvetin sahibi Allah-u Teâlâ Hazretleri’dir:³

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ

(*Lâ havle ve lâ kuvvete illâ bi’llâh*) “Allah’tan gayrı güç kuvve tsahibi yoktur.” Bu kâinatı sevk eden, yöneten, idare eden Allah -u Teâlâ Hazretleri’dir. Esmâ-i Hüsnâ’sını her sabah okuyoruz burada.

هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ

(الأعراف: ١٥٨)

(*Hüve yuhyî ve yümît.*) [O diriltir ve öldürür.] (A’raf, 7/158) Allah-u Teâlâ Hazretleri insanı diriltiyor, öldürdüğünü öldürüyor. Hayatı veren, alan o...

(*Hâfıd, râfi*) Alçaltan o, yükselten o...

(*Muîz, müzîl*) İnsana izzet ikram verdiren, aziz kılan; hor zelil kılan gene o...

(*Mukaddim, muahhir*) Öne geçirten o, arkada bırakan o...

Her şey ondan... İnsan bunu görmezse, ne anlarım ben onun müslümanlığından? Nasıl müslümanlık ki, nimet eline gelmiş, haberi yok şeyden, dünyadan haberi yok. Nimeti kendisine gönderenden haberdar değil. Haberi oldu mu, şükretmiş olur.

Şükürde bir kaide vardır ki, ayet-i kerimede:

لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ

إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ

(İbrahim: ٧)

(*Lein şekertüm leezîdenneküm ve lein kefertüm inne azâbî leşedîd.*) [Eğer şükrederseniz, elbette size nimetimi arttıracam; ve eğer nankörlük ederseniz, hiç şüphesiz azabım çok şiddetlidir.] (İbrâhim, 14/7) diye bildirildiği üzere, Allah-u Teâlâ Hazretleri 'ne insan şükretti mi, şükredilen nimet muhakkak ve muhakkak arttırılır.

Neden böyle iki defa muhakkak diyorum? Çünkü, *lein şekertüm*, *leezîdenneküm* başına bir *le* harfi gelmiş ki, o muhakkak mânâsına geliyor. Bir de *leezîdüküm* demiyor, *ezîdenneküm* diyor. Sonuna öyle de gelmesi ayet-i kerimede, mutlaka ve mutlaka, muhakkak ve muhakkak demek.

Demek ki, insan şükretti mi nimeti artar. Şükrün en güzel şekli de, şükredilen o şeyin Allah'tan geldiğini bilip, Allah'a karşı minnet duygusu duymasıdır insanın. Dile getirse de olur, getirmese de olur. Dile getirmek daha iyi...

“—Çok şükür yâ Rabbi! Bana bunu verdin, sana sonsuz hamd ü senalar olsun. Benim ne meziyetim var, bunu böyle iktisab etmek için ne hünerim var? Hiç bir hünerim yok... Yüzüm kara, elim sàlih amellerden boş... Sen boyna bana ikram ediyorsun, ben boyna isyan ediyorum. Sen boyna lütfediyorsun, ben boyna gafletle vakit geçiriyorum. Hiç bir şeye liyakatim yok. Her şeyim senden. Çok şükür ya Rabbi, bunca kulların arasında bana lütfetmişsin, şunu göndermişsin. Sana, şu verdiğin nimetin şükrünü ödemeye gücüm yetmez.” diye, insan onu bilir de şükrederse, artar.

Aksi olursa ne olur? (*Ve lein kefertüm inne azâbi leşedîd*) “Eğer nimetin kadr ü kıymetini bilmez de, küfrân-ı nimette bulunursanız, o zaman Allah’ın azabı şiddetli olur.” Azaba uğrar insan, nimetin kadrini bilmeyen insan; bir... İkincisi, bir kaide -i ilahiyyedir ki, Allah-u Teâlâ Hazretleri kadri bilinmeyen, şükredilmeyen nimeti, kişinin elinden alır.

“—Ha, sen demek ki bu nimete lâıyk değilsin, daha bunun nereden geldiğinden, nereye gittiğinden haberin yok. Senin gibi cahil ve gâfil insana bu nimet yaraşmaz.” diye, nimeti alır elinden. Onun için, küfrân-ı nimette zeval-i nimet vardır, nimet gider elden. Dâimâ da böyle olmuştur, tarih boyunca incelerse insan, böyle olmuştur. Kendi hayatından misalleri düşünür, arar, bulursa; sonradan gittiği zaman elinden, “Eyvah!” diye o zaman ah-vah eder, iş işten geçmiştir, şükrünü vaktinde eda etmedi.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi şükür erbabından eylesin. Dinimizin iki temel direğinden birisi şükürdür, diğeri sabırdır. Çünkü Allah-u Teâlâ Hazretleri bazen kahırla terbiye eder insanları, bazen lütufla terbiye eder. Yâni, imtihan eder. Bazen lütfeder,

“—Bakalım, lütfettiğim zaman şımaracak mı? Lütfumu bilecek mi? Bana iyi kulluk etmekte şevki, iştiyakı artıp da daha iyi bir hale gelecek mi?” diye bir öyle imtihan eder.

O zaman şükrederse, imtihanı kazanır insan.

Bir de kahırla imtihan eder. Bir sıkıntı verir, bir dert verir, bir üzüntü verir. O üzüntüye, sıkıntıya da, onun cevabı sabırdır. Sabrederse eğer bir insan... Geçtiğimiz haftalarda okuduk, devam etmiş kardeşlerimiz hatırlarlar: Bir insana Allah malında veya vücudunda, veya aile efradında bir belâ verirse, bir hastalık, bir sıkıntı, bir üzüntü verirse; o da onu sabr-ı cemîl ile karşılarsa; yâni terbiyesizleşmiyor, isyan etmiyor, feveran etmiyor...

“—Bu da mı başıma gelecekti!” falan, feryad üfiganı bastırmıyor.

Öyle yaparsa, sabr-ı cemil ile karşılarsa; hadis-i şerifte nasıl geçti, ne kadar müjdeliydi sonu... “Ben o kulumu kıyamet gününde defter açtırmaya, amellerini terazide tartmaya hayâ ederim.” buyuruyor Allah-u Teâlâ Hazretleri. Sabrederse, “Bak, benden geldiğini bildi, benden gelene sabretti.” diye Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin öyle muamelesi var.

Onun için dinimizde, insanın kâmil bir müslüman olması için, hani kuş nasıl iki kanatla uçuyorsa; iki kanadımız var. Birisi şükür kanadı, birisi sabır kanadı. Onları çırpa çırpa, çırpa çırpa insan Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin bahşetmiş olduğu yüksek mertebelere ulaşır. Onun için, gam eriştiği zaman, üzüntü geldiği zaman, nereden geldiğini bilin! Ondan geliyor, başkasından değil. Dileseydi, göndertmezdi. O zaman sabredin. Ona karşı nasıl davranacağınızı düşünün, sabredin.

Eğer bir nimet gelmişse, o zaman da şükredin. Bilin ki o nimeti de gönderen o... Liyakattan göndermiyor, çünkü hiç birimiz, hiç bir şekil ile Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin nimetini böyle bedel verip alma durumunda, karşılayarak, nimetine lâıyk olamayız.

Eski ümmetlerin zâhidlerinden birisinin hayatını anlatırlar da... Çıkmış dağın başına, bütün ömrünce ibadet etmiş Allah'a... Hiç insanların arasına karışmamış. Hiç günah işlememiş. Daima ibadetle meşgul olmuş. Rivâyet bu ya... Herhalde onların halini

bilen peygamberlerin anlatmasıyla bilinmiş olacak, kitaplara ondan geçmiş olacak. Allah-u Teâlâ Hazretleri ölünce demiş ki:

“—Ey kulum, ben sana yaptığın ibadetlerin karşılığını mı vereyim? Yoksa hiç o ibadetleri saymayıp da kendim ne dilersem onu mu vereyim?”

Boynunu bükmüş, demiş ki:

“—Ya Rabbi, işte ibadetlerini senin için yaptım. Neyse onların karşılığını ver.”

“—Peki!”

Teraziye koymuşlar yaptığı namazlar, oruçlar, tesbihler, zikirler, neyse artık... O ömrü boyunca yaptığı kulluklar... Terazinin kefesine koymuşlar.

“—Peki, şu kuluma verdiğim göz nimetini getirin bakalım!”

Getirmişler göz nimetini, terazinin öteki kefesine koymuşlar. Göz nimeti bastırmış. Amellerin hepsi yukarıda kalmış, terazinin kefesi yukarıya çıkmış.

Eee, bir gözü bile karşılayamadı demek ki... Bir göz nimetini bile, yaptığı ibadetler karşılayamadı... Hakikaten de şu gözü elden gitmiş bir insanı düşünün ki, neleri vermez yâni...

“—Olsun, yeniden kazanırım. Apartmanlar gitsin, mallar gitsin, yeter ki şu benim iki gözüm yerine gelsin.” diye...

Yâni, biz Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin bir göz nimetini ödeyemeyiz, bir akıl nimetini ödeyemeyiz, bir sıhhat nimetini ödeyemeyiz... Bir ne bileyim böyle...

Farkında olmadığımız çok nimetler vardır. Hiç farkında değilizdir... Yokluğunda insan anlıyor o zaman.

Meselâ, dün anlattılar. Parmağının ucunda küçücük bir çıban çıkmış, ayak parmağının. Uyku durak yokmuş adamda... Uyku durak yok, uyku uyutmuyor. Diyormuş ki:

“—Şu parmağı kökünden kesseler de, şu ağrıdan kurtulsam.

Varsın parmak olmasın, şu ağrı da olmasın.”

E, bak şimdi biz ağrısız ömür geçiriyoruz da hiç hatırımıza gelmiyor, parmağın ağrısız olmasının bir nimet olduğu hiç hatırımıza gelmiyor. Ne zaman aklına geliyor adamın? Parmağında ağrı başladığı zaman.

Sonra anlattılar ki, dün akşam bir hasta ziyaret etmiştik de... İşte çeşitli hastalıkları var Allah'ın... El uçları, parmak uçlarından meselâ, çürümeye başlıyormuş veya ayak uçlarından parmakları çürümeye başlıyormuş. E, parmaklarını kesiyorlarmış, kemiklerini kazıyorlarmış, düzeldiyse düzeldi... Düzelmediyse bu sefer daha yukarıdan kesiyorlarmış. Düzelmedi, daha yukarıdan... Düzelmedi, daha yukarıdan...

“—Orada birisi vardı yanında yatan, iki ayağını kesmişler. Şimdi kolunda hastalık var diyor.”

E, şimdi insan nimeti hastanede anlayacak demek ki. Biraz hastaları ziyaret etmek lâzım, o zaman anlayacak.

“—Haa, vay; demek ki benim nefes almam nimetmiş, hiç ağrımın, sızımın olmaması nimetmiş, aklımın başında olması nimetmiş, gözümün görmesi nimetmiş” diye...

Hâsılı sayıp tüketemeyiz, mümkün değil... Şeyh Sâdî, mübarek, kitabının başına yazmış, diyor ki:

“İnsan şöyle bir içine nefes aldığı zaman. bu nefes ne yapar? İnsanın ömrünü bir nefeslik daha uzatır. Nefes almasa yaşaması mümkün değil. Bir nefes daha uzuyor ömür. Dışarıya verdiği zaman... Nefesini dışarı verdiği zaman da bir ferahlık duyar. Aldığı nefesi içeride tutmak istese patlar... Yâni, ille o dışarı verilecek. Almasa, gene patlar; çünkü nefessiz kaldı, boğulur insan. O halde bir nefeste iki tane nimet var.” diyor. Sen artık gerisini kıyas et...

Bir nefes alış-verişte iki tane nimet var. Bir ömrün uzaması, bir de feraha ermek. Her nefeste Allah senin ömrünü biraz uzatıyor, bir de bir ferahlık veriyor; biraz uzatıyor, bir ferahlık veriyor. Gerisini oradan kıyas et. Göz nimeti, kulak nimeti...

Hâsılı; o benî İsrâil’den o âbid, zâhid şahıs, bakmış ki terazide Allah’ın bir nimetini bile karşılamadı yaptığı ibadet;

“—Aman yâ Rabbi, senin lütfundan başka çare yok!” demiş.

Peygamber Efendimiz diyor ki:

“—Hiç kimseyi ameli cennete sokmayacak.”
Diyorlar ki:

“—Ya Rasûlallah, seni de mi?”

“—Evet, beni de... Ancak Allah-u Teâlâ Hazretleri beni rahmetine gark edecek, alacak cennetine. Cennetine sokacak.”

Bizim cenneti hak etmemiz, Allah’ın ahiretteki nimetlerini hak etmemiz, bedelini ödediğimizden değil, bahaneler olduğundan.

Biz ibadetler yapıyoruz, bir şeyler yapıyoruz. Küçücük küçücük bahaneler... O bahanelerden, Allah o ibadetlerin karşılığı olmayacak büyük lütuflarla, bize büyük ikramlarda bulunuyor. Dünyada da öyle... Dünyada da aslında o kadar çok kusurlu, hatalı kuluzdur ki, başımıza taş yağsa revadır; ama yağdırmıyor, çoğunu affediyor. Çoğunu affediyor, istiğfar ederse bağışlıyor. Rahmeti bol, şefkati bol Mevlâmız...

Kulunu cehenneme atmayı istemediğini, şöyle anlatmış Peygamber Efendimiz:

İslâm ile mücadele eden kabileler vardı. Müslümanlarla harp ediyor adamlar... Eh, harp olmuş, onların kabilesinden esirler alınmış. Çoluk çocuğu toparlanmış gelmiş. Şimdi çoluk çocuk, kadınlar böyle getirilince Medine'ye... Gelen kafile içinde kadının birisi, öteki kafileye doğru koşmuş. Bu nereye koşuyor diye herkes bakıyor. Peygamber Efendimiz de var (SAS), ashab-ı kiram da var, *rıdvânu'llâhi aleyhim ecmaîn...*

Gitmiş öbür kafileden, küçücük bir çocuğu basmış bağrına, ondan sonra başlamış emzirmeye...

Diyor ki, Peygamber Efendimiz:

“—Ey ashabım, şu kadın şu çocuğunu ateşe atar mı?” Diyorlar ki:

“—Atar mı yâ Rasûlallah! Şu şefkate bak, nasıl bağrına bastı, nasıl öpüp kokluyor, nasıl seviyor yavrusunu, atar mı hiç?”

“—Bilin ki, Allah-u Teâlâ Hazretleri kullarına, şu kadının şu çocuğuna gösterdiği şefkatten, merhametten çok daha fazla merhametlidir.” diyor Peygamber Efendimiz

Cehenneme o zaman neden gidiyor insanlar? Zorla gidiyor. Zorla... Yâni, inat ede ede, inat ede ede, “İlle gideceğim!” diye diye gidiyor. Yoksa Allah-u Teâlâ Hazretleri çok bahaneler ihsan etmiş affetmek için, lütfetmek için de... Kulun hak yola gelmesinden de çok memnun, çok memnun oluyor, fevkalâde memnun oluyor; ama kullar bu dünyada Allah’ı unutuyorlar, bu dünyaya dalıyorlar, nefse uyuyorlar, şeytana uyuyorlar... Dolu dizgin cehenneme doğru koşarca gidiyorlar.

“—Benim halim, ateş yakan bir insanın haline benzer.” diyor Peygamber Efendimiz

Hani mâlum açık bir yerde ateş yakınca, kelebekler, pervaneler ateşe gelir. Işığın ne olduğunu bilmez, gelir; ne olur? Kanadı yanar, düşer ateşin içine...

“—Benim halim ateş yakmış bir insanın haline benzer ki, ateşe düşmeyesiniz diye sizleri böyle kolluyorum.” diyor yâni. Peygamber Efendimiz’in yaptığı da ümmetine:

“—Ey ümmetim etmeyin, eylemeyin; gelin Allah’ın lütfu çok, keremi bol, cenneti güzel! Niye cehennemine doğru koşturup gidiyorsunuz? Gitmeyin cehenneme!” diye önümüzde durmuş, bize yok gösterip duruyor, hadis-i şerifleriyle hakkı tavsiye edip duruyor; insanoğulları da ille cehenneme gitmek için doludizgin koşturuyorlar. Allah-u Teâlâ Hazretleri gözlerimizden gafletin perdesini alsın... Hakkı olduğu gibi görmek nasib etsin...

Şu dünya hayatı kime kalmış ki? Kim duruyor yâni? parasıyla durmak mümkün mü? Mevkisiyle, makamıyla durmak mümkün mü? Ne yapsan, gidiyorsun işte... Nereye gidiyorsun, düşünsene biraz. Nereye gittiğini düşünsene, gittiğin yere göre biraz hazırlık yapsana...

Yapmıyor işte insanoğlu. Duysa yapar da... El-hamdü lillâh meselâ, sizler gelmişsiniz, burada dinliyorsunuz. Eh burada biz de, okuduğumuz hadislerden sizlere naklediyoruz. O da duysa, belki yapar da, buraya yanaşmıyor. Buraya yanaşmıyor, duymuyor. Onun duyduğu radyo, televizyon, çalgı, türkü, gazetelerdeki renkli resimler... vs. Onun dünyası da o, bu dünyaya bakmıyor ki... Bu tarafa baksa, işaret edeceğiz:

“—Gittiğin yol yanlış, aman dikkat et! Önünde tehlike var.” diyeceğiz ama, bu tarafa baktığı yok.

Allah-u Teâlâ Hazretleri lütfeylesin... Hepimize tabii vazife düşüyor. Şimdi eğer biz merhametli insanlarsak, hakikaten ahirete de inanmış insanlarsak; akrabamızın ateşe düşmesine nasıl râzı oluruz? Yâni, nasıl merhamettir ki, sen akrabandan, tanıdıklarından, komşularından, sevdiğin arkadaşlarından insanların bâtıldan yürüyüp, koşup, gitmesine hiç ses çıkartmıyorsun. Bu nasıl merhamet? Yarın yanmayacak mı? Ya yanacağına inanmıyorsun, imanın zayıf veyahut da imanın kuvvetliyse, nasıl merhamet bu? Nasıl himmet?

Peygamber Efendimiz ne diyor, bak:

“—Ateşe düşmeyin diye sizi engellemeye çalışan insan gibiyim.” diyor.

Biz niye öyle yapmayalım?

Ankara’da bizim hâkim arkadaşlardan, tanıdıklardan, dostlardan birisi; kendisi anlattı, birkaç defa da burada anlattım; ama cemaat değiştikçe duymayanlar da olur, onlar da bilsinler, hem de ibretli bir şey... Tanıdığı bir yüksek zata ziyarete gitmiş, akrabasına... Kapıyı çalmış.

Ötekisi çok yüksek bir şahıs, çok meşhur bir kimse... Bu da hatırlı bir hâkim; ama mü’min... Mes’uliyet duygusu var, ahireti biliyor, ilmi biliyor, İslâm’ı biliyor. O mes’uliyet duygusuyla gitmiş, kapıyı çalmış.

“—Ooo, hoş geldin!” demiş o,

“—Hoş bulduk ağabey.” demiş.

Ötekisi ağabey gibi, yaşça büyük; ama ikisi de yaşlı başlı insanlar yâni...

“—Hoş geldin, otur.” filan...

Oturmuşlar.

“—Ağabey, ben buraya bir ciddi meseleyi konuşmaya geldim bugün.” demiş

“—Nedir?” demiş. “Buyur, hayrola? Yâni yapabileceğim bir şey varsa yardım edeyim.”

Çünkü devlette nüfuzu olan bir kimse yâni, yardım eder. Diyor ki:

“—Ağabey, bu dünya bitecek. Kimseye kalmıyor...” diyor.

İnsan, kıyameti bekliyor. Yâni, bazı gafiller, “Kıyamet kopacak, alâmetleri yaklaştı.” filan diye telaşlanıyor. Yâhu, sen öldün mü senin kıyametin zaten kopuyor, başka kıyameti beklemeye ne lüzum var:³

إِذَا مَاتَ الْإِنْسَانُ فَقَدْ قَامَتْ قِيَامَتُهُ

(*İzâ mâte'l-insânü*) “İnsan öldüğü zaman, (*fekad kâmet kıyâmetühû*) onun kıyameti kopmuş demektir.” O artık başka kıyameti ne beklesin? Onun işi bitti.

E, hepimizin kıyâmeti demek ki, bize hangi nefeste gelecek bilinmeyecek kadar yakında... Onu düşünmüyoruz.

“—A, kıyamet alâmetleri belirdi, ahir zaman, bilmem ne...” filan diye ona telaşlanıyoruz da, ötekisine telaşlanmıyoruz.

Sanki ölüm bizden çok ötelerde de, seksen, doksan se ne so nra gelecekmiş de;

“—O seksen senenin içinde kıyâmet başıma koparsa ne olacak?” diye o zaman telaşlanıyor.

Yarın öleceğini veyahut biraz sonra ölebileceğini düşünmüyor da... Neyse...

“—Bak, bu dünya boş; öleceğiz, gideceğiz. Geçen gün otururken aklıma geldi.” demiş. “Şimdi Allah-u Teâlâ Hazretleri mahşer yerinde kullarını toplayacak.”

³ Lafız farkıyla: *Deylemî, Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.285, no:1117; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.1072, no:42748; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.1615, no:2618; *Câmiu'l-Ehâdis*, c.IV, s.65, no:2781.

Hepsinin hesabını görmeyecek mi? Görecek... Kur'an'da bildirmiyor mu? Rasûlüllah Efendimiz söylemedi mi? Söyledi... Bu dünyada insan yaptıklarıyla kalacak mı? Zâlim yaptığıyla kalacak mı? Mazlum o zulmü sineye çekip, kalacak mı?

Hayır! Her şey inceden inceye orada hesaplanacak; kârı çok olanlar, sâlih ameller işleyenler cennete gidecek. Kâfirler cehenneme gidecekler. Zalimler cehenneme gidecekler. Suçu nisbetinde... Ya ebedî, ya muvakkat cehenneme girecek, cezayı çekecek; hem de korkunç azabı...

“—Şimdi şöyle gözümün önüne geldi. Hesaplarımız görüldü, eh, biz el-hamdü lillâh mü'min kimseler olarak, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin lütfuyla şu tarafa ayrıldık. Hadi bakalım, siz cennetliksiniz!” diye bizi sevk edecekler cennete...

E, sen de inanmıyorsun, mü'min değilsin. Allah-u Teâlâ her günahı affeder de, kendisine şirk koşulmasını, kâfirliği, müşrikliği affetmiyor:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ

لِمَنْ يَشَاءُ

(النساء: ٤٨)

(Inna'llâhe lâ yağfiru en yüşrike bihî ve yağfiru mâ dûne zâlike li-men yeşâ'.) [Allah, kendisine ortak koşulmasını asla bağışlamaz; bundan başka günahları dilediği kimse için bağışlar.] (Nisa, 4/48)

‘—Haydi sen de cehenneme!’ diyecekler.

O zaman, sen şöyle bana baksan kıyamet gününde:
'—Yâhu, böyle akrabalık mı olur? Madem işin aslı böyleydi, niye dünyadayken gelip bana bir fısıldamadın, bir haber vermedin.' dediğin gözümün önüne geldi.

Ağabey, ahirette durum böyle olacak, sen böyle gidersen şu tarafa varacaksın, aman ayağın denk al! Senin bak ben cehenneme gitmene râzı olmam.

'—Niye dünyada haber vermedin? Böyle ahbaplık mı olur? Yazıklar olsun sana! Benim şu işin başıma gelmesinin sebeplerdenbiri de sensin!' filan gibi, bakacaksın gibi bir duygu geldi içime." demiş.

"Onun için, şimdi geldim, sana söylüyorum ağabey: Gel etme, eyleme, bu hayat muvakkat; sonunda hesap var, ikab var, kitap var, azap var, sevap var... Etme, hak yola gir!" demiş, söylemiş, çıkmış.

Yâni, bak inanan insan nasıl hareket ediyor. İnanan insan böyle hareket eder. Bize de düşen madem, iş böyledir; eh, en yakınlarımızdan başlayalım. Karımız mıdır, kızımız mıdır, çocuğumuz mudur, babamız mıdır, arkadaşımız mıdır, akrabamız mıdır? Bir ihtar edelim, ihbar edelim, haber verelim; bak işin sonunda bu böyle olacak filan diye...

Yâni, hep hocalar haber versin diye beklersek, olmaz. Neden ? Hocanın yanına gelmiyor ki adam... Hocanın yanına gelse, dinleyecek. Dinlerse, Allah hidayet vermişse kurtulacak; ama hocanın yanına gelmiyor. Hocanın yanına gelmeyen insana, siz söyleyeceksiniz. Sizin yanınıza geliyor; ama bizim yanımıza gelmiyor. Camiye girmiyor, camiden korkmuş... Camiye Allah yanaştırmıyor veyahut nasıl dersenez...

Onun için, hepimize Allah'ın kullarına şefkat edip, merhamet edip yardım etmek, hak yolu göstermek vazifesi düşüyor. Bu d in, hocalarıdır diyemeyiz, imamlarıdır diyemeyiz, vaizlerindir diyemeyiz... Bu din hepimizin dini. Bu kullar da Allah'ın kulları ve bizim tanıdıklarımız. Kimisi akrabamız, kimisi babamız, kimisi çocuğumuz... Onun için, onların üzerinde şefkatle çalışacağız...

Yalnız bir hususu hatırlatayım ki, bir insan birden bire, hemen doğru yola girmez. Gireni girer de, yıldırım gibi girer kimisi; ama bir de yavaş yavaş işlemek, öğretmek gerekir. Bu devirde fitne çok, fesat çok, küfür çok, inkâr çok, vesvese çok, karıştıran insan çok... Çeşit çeşit bahaneler, çeşit çeşit vesveselerle insanların şey yaparlar. Onları yavaş yavaş işlemek lâzım geliyor.

Allah-uTeâlâHazretlerikendisikurtulan,başkasının da kurtulması için şefkatle, merhametle, çalışan kimseler eylesin cümlemizi...

D. Mûsâ AS'ın Rabbiyle Konuşması

Diğer hadis-i şerife geçelim:⁴

قَالَ مُوسَى يَا رَبِّ أَقْرَبُ أَنْتَ فَأُنَاجِيكَ أَمْ بَعِيدٌ
فَأُنَادِيكَ فَإِنِّي أَحْسُ حَسَّ صَوْتِكَ وَلَا أَرَاكَ فَأَيْنَ
أَنْتَ فَقَالَ اللَّهُ أَنَا خَلْفَكَ وَ أَمَامَكَ وَعَنْ يَمِينِكَ
وَعَنْ شِمَالِكَ يَا مُوسَى أَنَا جَلِيسُ عَبْدِي حِينَ
يَذْكُرُنِي وَأَنَا مَعَهُ إِذَا دَعَانِي

(الديلمى عن ثوبان)

RE. 331/11 (*Kàle mûsâ:*) Yine Mûsâ AS ne demiş, onu anlatıyor Rasûlüllah Efendimiz bize... Bu da Sevbân RA'dan rivâyet edilmiş.

⁴ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.192, no:4533; Sevbân RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.108, no:1224; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.451, no:680; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.V I, s.37; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.LXI, s.116; Ka'bü'l-Ahbar'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.653, no:1871; Münâvî, *el-Ehâdisü'l-Kudsiyye*, c.I, s.110; *Câmiu'l-Ehâdis*, c.XV , s.103, no:15081.

(*Kàle mûsâ: Yâ Rabbi, e karîbun ente feünâcîke*) “Yâ Rabbi, se n yakın mısın ki sana fısıldayayım, derdimi fısıldayarak anlatayım ? (*Em baîdün ve ünâdîke*) Yoksa uzakta mısın ki sesleneyim, çağırayım, sana yüksek sesle nidâ edeyim? Yakında mısın, fısıltıyla mı söyleyeyim ya Rabbi; uzakta mısın? (*Feinnî uhissü hasse savtike ve lâ erâke*) Çünkü ben senin sesini işitiyorum; ama sesinin hissini duyuyorum; ama seni göremiyorum yâ Rabbi! (Feeyne ente?) Sen neredesin?” demiş.

Şimdi tamamlayalım, ondan sonra izah edelim:

(*Fekàle’llàhu:*) Allah-u Teâlâ Hazretleri’de buyurmuş ki Mûsâ AS’a... Kim söylüyor bunları? Peygamber Efendimiz söylüyor. Peygamber Efendimiz, Allah’ın bildirdiği kadarıyla eskiden olmuş, ileride olmuş şeylerin hepsini söylemeye salâhiyetli. Çünkü Allah’ın rasûlü... Allah’ın söyle dediğini söylemekle vazifeli... (*Fekàle’llàh*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri Mûsâ AS’ın o sözüne buyurdu ki:

(*Ene halfeke ve emâmeke, ve an yemînike ve şimâlike*) Ben senin önündeyim, ardındayım, sağındayım, solundayım... (*Yâ mûsâ, ene celîsu abdî hîne yezkürünî*) Kulum beni andığı zaman, ben onun yanı başındayım, ben onunla beraber oturuyor gibiyim. Yanı başında oturuyor gibiyim. (*Ve ene meahû izâ deânî*) Bana duâ ettiğinde ise onunla beraberim.” buyurmuş.

Şimdi, bir kere Mûsâ AS’ın “Ya Rabbi, sen uzakta mısın, yakında mısın?” demesi meselesine bir şey yapalım. Tabii burada şüpheden çıkan bir

sorma değil bu. “Ya Rabbi, sana nasıl kulluk etmemi istersin?” demek bu aslında, o sözün altında yatan mânâ:

“—Ey benim Mevlâm! Sana nasıl kulluk edeyim, nasıl yalvarıp yakarayım, nasıl zikredeyim seni ki o senin daha çok hoşuna gider? Ben onu yapmak istiyorum.” demek.

Yoksa Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin peygamberi, seçmiş, *ulu’l-azm* peygamberlerden, azim sahibi peygamberlerden, ulu peygamberlerden birisi... “Yâni, sana kulluğu nasıl yapmamı uygun bulursun ya Rabbi!” demek o...

Tabii, bu vahyin başlangıcındadır diye açıklamada geçiyor. Hâzin Tefsiri’nde nakledilmiş ki:⁵

نُودِي مِنَ الشَّجَرَةِ فَقِيلَ يَا مُوسَى فَأَجَابَ سَرِيعًا
وَمَا يُدْرِى مَنْ دَعَاهُ فَقَالَ إِنِّي أَسْمَعُ صَوْتِكَ وَلَا
أَرَى مَكَانَكَ فَأَيْنَ أَنْتَ فَقَالَ أَنَا فَوْقَكَ وَمَعَكَ
وَأَمَامَكَ وَخَلْفَكَ وَأَقْرَبُ إِلَيْكَ مِنْكَ

(*Nûdiye mine’ş-şecereti, fekîle: Yâ mûsâ!*) Mûsâ AS Tur Dağı’nda Tuvâ Vadisi’ne gittiği zaman, kendisine *yâ Mûsâ* diye ses gelmiş. (*Feecâbe serîan ve mâ yedrî men deàhu*) Cevap vermiş seslenilince; ama sesin nereden geldiğini bilememiş. (*Fekàle*) Onun üzerine demiş ki:

(*İnnî esmeu savteke, ve lâ edrî mekâneke*)
“Ben sesini duyuyorum ey sesin sahibi, ama nerede olduğunu bilemiyorum. (*Feeyne ente*)
Sen neredesin?”

(Fekàle) Bunun üzerine Allah-u Teâlâ Hazretleri buyurmuş ki: (Ene fevkake, ve meake, ve emâmeke, ve halfeke, ve akrabu ileyke minke) “Ey Mûsâ, ben senin üstüneyim, yanındayım, önüneyim, arkandayım, sana senden daha yakınyım!” diye bildirmiş.

Bütün bu sözler Kur’an-ı Kerim’de, ayet-i kerimelerde bize bildirilmiştir. Birkaç misal:

⁵ Hâzin Tefsiri, c.IV , s.366, Tâhâ Sûresi, 20/7-13.

وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ

(الحديد: ٤)

(Ve hüve meaküm eynemâ küntüm) “Nerede olursanız olun, Allah-u Teâlâ Hazretleri sizin yanınızdadır, sizinle beraberdir.” (Hadîd, 57/4)

Yâni gâfil değil, cahil değil, uzak değil... Dua etsen, duanı duyar; hata etsen, hatanı görür. İlmi ile, gücü ile, kudreti ile her yere hakim... Her yerde, yerde, gökte Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin hükmü cârî...

Şimdi rivayetin arkasından anlatılıyor ki: Şeytan ona demiş ki:

“—Ya bu Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin vahyi değilse, ya başka bir şeyse...” diye, böyle bir vesvese vermek istemiş oradan. Mûsâ AS demiş ki:

فَقَالَ عَرَفْتُ أَنَّهُ كَلَامُ اللَّهِ بِأَنِّي أَسْمَعُهُ مِنْ جَمِيعِ

الْجِهَاتِ بِجَمِيعِ الْأَعْضَاءِ

(Fekàle: Araftü ennehû kelâmu'llâh, bi-ennî esmeuhû min cemî'l-cihât) “Yok, boşuna vesvese vermek için uğraşma mel'un, bu Allah'ın keliması olduğu belli, çünkü her yerden geliyor, bir yerden değil. Yâni, şu cihetten geliyor denilecek tarzda değil, her cihetten geliyor ve bütün azalarım ile işitiyorum.” demiş. Yâni, “Sadece kulakla değil, (bi-cemî'l-a'dâi) bütün uzuvlarımla, her yerden duyuyorum.” demiş, oradan anlaşılıyor. Bunun üzerine tabii şeytan bir şey yapamadan dönmüş, gitmiş.

Şimdi, Allah-u Teâlâ Hazretleri bize bizden yakındır. Oda var ayet-i kerime de:

وَنَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ

(ق: ١٦)

(Ve nahnu akrabu ileyhi min habli'l-verîd) “Ben kuluma, o nun şah damarından daha yakınum.” (Kaf, 50/16) buyruluyor.

Kalpten çıkan şöyle büyük damar var ya, şah damar dediğimiz. “Ben kuluma ondan yakınum. Kuluma kulumdan daha yakınum.” diyor Allah-u Teâlâ Hazretleri.

Tabii bundan iki şey çıkar. Birincisi insan bu yakınlığı idrak edip, aklını başına toplamalı... İnsan kabahati ne zaman yapıyor? Hiç kimsenin olmadığı zaman... Hiç kimsenin olmadığı yerde...

“—Yâhu hiç kimsenin olmadığı yer var mı?”

Evliyaullahtan birisi demiş ki:

“—Ben sizin imanınıza şaşıyorum ey insanlar, siz Allah’a inandım diyorsunuz, Allah’a isyan ediyorsunuz. Nasıl isyan ediyorsunuz? Allah’a inanan insan, Allah’ın kendisinin yanında olduğunu, hazır ve nâzır olduğunu bilen bir insan Allah’a asi olabilir mi? Utanır... Bir başkasının yanında soyunabiliyor musun? Bu nasıl imandır?” diyor.

“Sonra, Allah’ın meleklerine inandım dersiniz diyor, bu nasıl imandır ki, insanların yanında hata etmezsin, yalnız kaldın mı çeşitli günahları irtikâb edersin. E, senin yanında melek yok mu, Hafaza melekleri yok mu? Allah-u Teâlâ Hazretleri senin vücuduna melekleri müvekkel kılmadı mı? Kıldı... Bu nasıl imandır?” diyor.

Bak düşünecek olursa insan neler buluyor, ne mânâlar buluyor. Hakikaten de öyle. Yâni insanın;

“—Ben odada yalnız kaldığım zaman yalnız mıyım? Allah-u Teâlâ Hazretleri görmüyor mu? Melekleri yazmıyor mu?” diye düşünmesi lâzım, aklını başına toplaması lâzım!

Ondan sonra ikincisi: Mevlâ uzakta değil ki... Yakında... Ne istersen dile. İçinden geçirdiğini dahi Allah-u Teâlâ Hazretleri ikram ediyor, ihsan ediyor.

Tabii, bunlar lafla olmuyor. Bunların bir uzun uzun terbiyesi olması gerekiyor, insan bu lafları bir kulağından alıyor; ama öbür kulağından dökülüp gidiyor. Cebin altı delik gibi yâni... Dökülüp gidiyor, bu sözün derinliğine intikal edemiyor.

Peygamber Efendimiz'e sormuşlar:⁶

⁶ Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.27, no:50; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.39, no:9; Neseî, *Sünen*, c.V III, s.101, no:4991; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.25, no:64; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.426, no:9497; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.IV, s.5, no:2244; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.375, no:159; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.V I, s.157, no:30309; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V I, s.528, no:117222; Ebû Hüreyre RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.I, s.36, no:8; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.6, no:2610; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.635, no:4695; Neseî, *Sünen*, c.V III, s.97, no:4990; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.24, no:63; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.389, no:168; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.203, no:20660; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V I, s.528, no:11721; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.V III, s.383; Beyhakî, *el-Erbaüne's-Suğrâ*, c.I, s.61, no:23; Hz. Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.44, no:5249; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.57, no:140; *Câmiu'l-Ehâdîs*, c.X, s.494, no:10108.

وَمَا الْإِحْسَانُ يَا رَسُولَ اللَّهِ

(*Ve me'l-ihsânü yâ rasûla'llâh*) “İyi kulluk, kulluğun böyle âlâsı, en üstünü nasıl olur, yâ Rasûlallah?”

الْإِحْسَانُ أَنْ تَعْبُدَ اللَّهَ كَأَنَّكَ تَرَاهُ

فَإِنْ لَمْ تَكُنْ تَرَاهُ فَإِنَّهُ يَرَاكَ

(خ.م.ن.ه.حم.حز.حب.ش.حل.عن أبي هريرة؛ م.د.ت.ن.ه.حب.ق.عن عمر)

(*El-ihsânü en ta'buda'llâhe keenneke terâhû*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri'ni görüyormuşçasına ona ibadet etmendir. *Allah-u ekber* dediğin zaman, onu görüyor olsan nasıl ibadet edeceksin,

öyle ibadet etmen lâzım! Nasıl ibadet edeceksin, günlük hayatında nasıl konuşacaksın, nasıl yürüyeceksin, gezeceksin? Görüyormuşçasına... (*Fein lem tekün terâhu, feinnehû yerâke*) Çünkü sen onu görmüyorsun ama, o seni görüyor.” buyurmuş.

لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ

(الانعام: ١٠٣)

(*Lâ tûdrikühü'l-ebşaru, ve hüve yûdriku'l-ebşâr*) “Gözler onu idrak edemez ama, o gözleri idrak eder.” (En'am, 6/103) O gözlerin sahibidir.

İşte Allah CC Hazretleri, bize bu şuuru ihsan eylesin... Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin yakınlığını... Allah-u Teâlâ Hazretleri bize yakında biz ondan uzağız. O bize yakın, biz ona uzağız. Ne acaip bir tezat ki, o bize bizim şah damarımızdan yakın; biz ondan gafletimizle perdelerin arkasında, fersah fersah uzaktayız.

Sonra bu hadis-i şeriften bir şey daha çıkıyor ki:

(*Yâ mûsâ, ene celîsü abdî*) “Ey Mûsâ, ben kulumun hemmeclisiyim, meclisdaşım, aynı yerde oturan sohbetdaşı gibiyim, (*hîne yezkürünî*) beni zikrettiği zaman.”

Demek ki insan eline tesbihi alıp da, “Allah, Allah, Allah, Allah...” dediği zaman, sanki Allah-u Teâlâ Hazretleri ile aynı meclisteymiş gibi, Allah-u Teâlâ Hazretleri yanında...

Bu başka bir hadis-i şerifte de şöyle geçer ki:⁷

قَالَ دَاوُدُ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَهِي مَا حَقُّ عِبَادِكَ عَلَيْكَ
إِذَا هُمْ زَارُوكَ فَإِنَّ لِكُلِّ زَائِرٍ عَلَى الْمَزُورِ حَقًّا
قَالَ يَا دَاوُدَ فَإِنَّ لَهُمْ عَلَيَّ أَنْ أُعَافِيَهُمْ فِي دُنْيَاهُمْ
وَأُغْفِرَ لَهُمْ إِذَا لَقِيْتُمْ

(طب. كر. عن أبي ذر، ضعيف)

(*Ene celîsü men zekerenî*) “Ben beni zikredenin meclisinde yim, onun yanındayım, onunla beraberim, onun arkadaşı gibiyim!” diye...

Ne mutlu ne güzel şey ki, insan Allah Allah dedikçe Allah-u Teâlâ Hazretleri yanında... O idrak ile zikrederse, ibadet ederse, ne kadar tatlı olur. İnsan bildiği şeyin üzerinde durmalı, düşünmeli; yâni öyle hemen atlayıp geçmemeli...

c. Mescide Gelene Allah'ın İkramı

Öbür hadis-i şerife geçtik. Peygamber SAS Efendimiz, Ebû Zerr'in (RA) rivâyet ettiğine göre buyurmuş ki:⁸

RE. 331/12 (*Kâle dâvûdu aleyhi's-selâm*) “Dâvud AS şöyle dedi.” Dâvud AS mâlûm, Benî İsrâil'in peygamberlerinden bir peygamber. Demiş ki:

(*Îlâhî, mâ hakku ibâdike aleyke izâ hüm zârûke, feinne li-küllî zâirin ale'l-mezûri hakkà.*) “Ya Rabbi, yâ İlâhî, senin kulların seni ziyaret ettiği zaman, o kulların hakkı ne olur, ikramı ne olur?”

⁷ Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.1 s.451, no:680; Ka'bü'l-Ahbar'dan.

Çünkü her ziyaret edene, ziyaret eden kişi bir ikramda bulunur. Kulların seni ziyaret ettiği zaman onların hakkı ne olur?”

(*Kâle: Yâ dâvûdu*) Allah-u Teâlâ Hazretleri buyurmuş ki: “Ey Dâvud, (*feinne lehüm en üâfiyehüm*) benim onlara ikramım onlara afiyet ihsan etmemdir.” Nerede? (*Fî dünyâhüm*) “Dünyalıklarında, dünya işlerinde, sıhhatlerinde, işlerinde, güçlerinde onlara afiyet ihsan etmemdir.”

(*Ve ağfire lehüm izâ lakîtüm*) “Onlar benim huzuruma geldikleri zaman da, benimle karşılaştıkları zaman da, onları mağfiret etmemdir. Suçlarına bakmamamdır, suçlarını kapatıp örtmemdir.”

⁸ Taberânî, *Müsnedü’ş-Şâmiyyîn*, c.VI, s.144, no:6037; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l- Evliyâ*, c.V, s.166; Taberânî, *Müsnedü’ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.382, no:663; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.III, s.191, no:4529; İbn-i Asâkir, *Muhtasar-ı Târih-i Dimâşk*, c.I, s.1080; Ebû Zerri’l-Gıfâ rî RA’dan.

Mecmaü’z-Zevâid, c.III, s.478, no:5271; *Kenzü’l-Ummâl*, c.V, s.30, no:11862; Münâvî, *el-Ehâdisü’l-Kudsiyye*, c.I, s.106, no:245; *Câmiu’l-Ehâdis*, c.XV, s.87, no:15039.

Mağfiret’in mânâsı örtmek demek... Örtmek...
Suç var, mevcut, kabahat işlenmiş; ama örtersen görünmez. Meselâ, insanın başına giydiği şeye de, başı örttüğü için *miğfer* diyorlar. Askerin miğferi... Ne demek? Başını örtüyor, kurşun filan gelmesin başına, kılıç, bir şey vurmasın diye başına giyilen şey miğfer...

Mağfiret de aynı mânâdan çıkmış. Allah kullarının günahlarını örttüğü zaman yâni, yapılmış bir günahı görünmez hale getirdiği zaman, üstüne bir perde çektiği zaman, ona mağfiret etmek

deniliyor. “İşte beni ziyaret eden kullarıma benim ikramım, dünyada onlara afiyet ihsan etmemdir. Ahirette de mağfiret eylememdir.” demiş.

Afiyet nedir? Hep duyarız da afiyetin mânâsı nedir? Afiyetin iki dalı var, iki şeye şâmil. Birisi, vücutça sıhhatli olmak; ikincisi mes’ud olmak, neşeli olmak, şen olmak. Yâni, birisi hastalıklardan uzak olmayı ifade eder, ötekisi de gamlardan, kederlerden, elemelerden, sıkıntılardan uzak olmayı ifade eder. Onun için Peygamber SAS buyurmuş ki:⁹

⁹ Müslim, *Sahîh*, c.III, s.1362, no:1742; Saîd ibn-i Mansûr, *Sünen*, c.II, s.203, no:2518; Abdu’r-Rezzak, *Musannef*, c.V, s.248, no:9514; Beyhakî, *Sünenü’l- Kübrâ*, c.IX, s.152, no:18243; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.V III, s.260; Abdullah ibn-i Ebî Evfâ RA’dan.

Hâkim, *Müstedrek*, c.III, s.40, no:4342; Câbir ibn-i Abdullah RA’dan.

Dârimî, *Sünen*, c.II, s.285, no:2440; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.V, s.44, no:7408; Abdullah ibn-i Amr RA’dan.

Mecmaü’z-Zevâid, c.V I, s.222, no:10204; *Kenzü’l-Ummâl*, c.IV, s.490, no:10547; *Keşfü’l-Hafâ*, c.II, s.1992, no:2991; *Câmiu’l-Ehâdîs*, c.X, s.471, no:10058.

وَاسْأَلُوا اللَّهَ الْعَافِيَةَ

(*V’es’elu’llàhe’l-àfiyeh*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri’ne dua ederken, bir şey isterken, afiyet isteyin! ‘Ya Rabbi, sen bana afiyet ver!’ deyin!” Çünkü afiyet, hem hastalıklardan korunmayı ifade ediyor, hem de dertsiz olmak, gamdan kederden azâde, uzak olmak mânâsını ifade ediyor.

Burada da, “Dünyada onları afiyete erdireceğim.” ne demek? “Hem sıhhatli edeceğim, hem de üzecek şeyleri onlardan uzak edeceğim, sevindireceğim; yâni, mes’ud olacaklar.” demek. “Ahirette de afv u mağfired eyleyeceğim.”

Şimdi tabii bu ne bu? Bu nasıl ziyaret? Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin ziyareti... Burada ne demek istemiş Dâvud AS? Allah-u Teâlâ Hazretleri bir yerde değil ki insan onu ziyaret etsin...

Tabii ziyaretin çeşitleri var. Herkesin yaptığı ziyaret... Şimdi şu içinde oturduğumuz bina, nedir burası? Burası Allah’ın evi değil midir? Neden? Burada Allah’a ibadet ediliyor, ibadethane, camii, mescid... İşte burası Allah’ın evidir. Demek ki buraya gelen, Allah-u Teâlâ Hazretleri’ni ziyaret etmiş gibi oluyor. E, Mekke-i Mükerreme’de meselâ Kâbe’nin bulunduğu büyük mescid nedir? Onun adı da *Beytullah*’tır, hepimiz biliriz ki, Allah’ın evi, Allah’ın evi demek. Yâni o da Mescidü’l-Haram’dır o da... Demek ki, insan böyle mescidleri ziyaret ettiği zaman, mükâfat olarak Allah onlara afiyet veriyor bu dünyada; ahirette de mağfired ediyor.

Tabii, ziyaretin başka şekillerinden hatırıma gelenleri söyleyeyim. Diyecekmiş ki ahirette bazı kullarına Allah-u Teâlâ Hazretleri:

“—Ben hastalandım, beni ziyaret etmedin kulum!

Hastalandım, beni ziyaret etmedin.”

Diyecekmiş ki kul... Hadis-i şerifte geçiyor, bu sözleri ben söyleyemem, cesaret ister, bu sözler söylenmez de... Hadis-i şerifte böyle anlatıyor Peygamber Efendimiz... “Ben hastalandım, beni ziyaret etmedin kulum!” diyecek Allah-u Teâlâ Hazretleri...

Tabii sizin şaşırduğunuz gibi, benim şaşırduğum gibi, o sözü işiten kul da şaşırarak. Diyecek ki:

“—Ya Rabbi! Sen Rabbü’l-âleminsin, sen nasıl hastalanırsın, ben seni nasıl ziyaret ederim, bu nasıl şey, olur mu? Bu sözün hikmeti nedir?”

“—Ey kulum! Dünyada filanca zayıf, miskin, has, halis, benim sevdiğim mü’min kulum hastalandı, onu ziyaret etmedin. Eğer onu ziyaret edeydin, beni ziyaret etmiş gibi olacaktın. Çünkü ben onu seviyorum ya, o sevdiğim kulu ziyaret ettiğin zaman beni ziyaret etmiş olacaktın.”

Demek ki, hani burada ziyaretten bahis açıldı ya... Ziyaretin bir çeşidi de işte öyle hasta, zayıf, Allah’ın sevdiği kulları ziyaret...

“—Ben acıktım ey kulum, beni doyurmadın!”

“—Ya Rabbi, sen âlemlerin Rabbisin, seni ben nasıl doyurabilirim, ben aciz bir kulum...”

“—Ey kulum, sen dünyada filanca kulum aç kalmıştı, hatta bir şey istemişti sen ona vermedin veyahut onu doyurmadın; işte onu doyursaydın beni doyurmuş olacaktın.”

Bir de Benî İsrail hikâyelerinden olarak naklederler ki, Allah-u Teâlâ Hazretleri Mûsâ AS’a demiş ki:

“—Topla insanları, ben geleceğim; ziyarete geleceğim.”

Tabii, bu çeşit hikâyeler kitaplarda yazıyor da, o kitaplarda nereden gelmiş. Peygamber Efendimiz nakletmiş de mi gelmiş; bunu bilmiyorum, bu sözün nereden geldiğini...

Mûsâ AS ziyafetler hazırlamış, büyük hazırlıklar yapmış,

“—Allah-u Teâlâ Hazretleri teşrif edecek, nasıl olacak?” filan diye...

Tabii gelen, giden yok. O arada fukaranın birisi gelmiş;

“—Yâhu, şu pişen yemeklerden biraz da bana versene!” filan demiş.

“—Hadi şimdi git, mühim işimiz var, büyük telaşımız var falan diye şey yapmışlar.”

Beklemişler bir şey yok...

“—Ya Rabbi,” demiş, “bekledik...”

Demiş ki:

“—Ben filanca kulumun gönlünde geldim, sen onu kovdun. Yemek istedi, okuluma ikram etseydin...” diye böyle hikâyeler de anlatılır.

Yâni anlaşılıyor ki, doğru hikâyelerden, ibretli kıssalardan, ibret alınacak şeylerden... Demek ki Allah’ın sevdiği kullara veyahut mü’min kullara, aciz naçiz miskinlere yapılan o ziyaretler de ziyaret sayılıyor. Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin evleri olan bu ibadethanelere, mescidlere, camilere insan gittiği zaman da o da ziyaret oluyor.

Şimdi buradan bize çıkan ders nedir?

d. Mescide Devam Etmenin Karşılığı

Bu mânâyı takviye eden bir başka hadis-i şerif almış Hocamız Rh.A bu hadis izahında, Buharî'den, Müslim'den naklederek:¹⁰

مَنْ غَدَا إِلَى الْمَسْجِدِ أَوْ رَاحَ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُ نُزُلًا مِّنَ الْجَنَّةِ كُلَّمَا غَدَا أَوْ رَاحَ

(حم.خ.م.حب.عن أبي هريرة)

¹⁰ Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.235, no:631; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.463, no:669; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.508, no:10616; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.376, no:1496; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V, s.385, no:2037; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.115, no:34611; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.62, no:4750; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.316, no:1121; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.229; Dâra Kutnî, *İlel*, c.XI, s.94, no:2141; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V II, s.933, no:20238; *Câmiu'l-Ehâdis*, c.XXI, s.78, no:22999.

RE. 431/6 (*Men gadâ ile'l-mescidi ev râha, eadda'llâhu lehû nüzülen mine'l-cenneh*) “Kim sabahleyin veyahut akşamleyin mescide giderse...” Ezan okundu, sabah vakti, akşam vakti diye kalktı evinden, ibadethaneye, mescide gitti. “Kim giderse, Allah ona cennete ikram yerlerini, konak yerlerini hazırlar. Cennette ikamet edeceği, konaklayacağı yerleri onlara ikram eder. (*Küllemâ gadâ ev râha*) Her gidişte, her gelişte bunu hazırlar Allah-u Te àlâ Hazretleri.”

Hadis-i şerifte böyle diyor.

Demek ki, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin ibadethanelerine rağbet etmek lâzım, gayret etmek lâzım! Namazları evde de kılsa olur ama, insan burada kıldığı zaman, yirmi yedi kat daha sevaplı olur. Şurada mescidde namaz kıldığı zaman, evde kıldığından yirmi yedi kat daha sevap olur. Her adım atışında bir günahı affolur, bir hasene sevap yazılır. Mescide gelirken, her attığı adımda ecir kazanır.

Mescide geldiği zaman da, burası Allah'ın evi olduğundan, bu ev Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin evi olduğundan, biz de onun sanki ziyaretçisiymiş gibi olduğumuzdan, Allah-u Teâlâ Hazretleri afiyet ihsan eder ikram olarak. Dünyada afiyet yâni, vücuda sıhhat, ondan sonra da gamdan, kederden selâmet ihsan eder. Ahirette de suçlarımızı, kusurlarımız afv u mağfiret eder.

O halde mescidlere sığınacağız, mescidlere koşacağız, selâmet burada... Allah-u Teâlâ Hazretleri bize maddî, mânevî şifanın, selâmetin yollarını hep öğretmiş ama, okumaya okumaya unutmuşuz. İşte safa burada, şifa burada, hoşluk burada, saadet burada, selâmet burada...

Burası kaledir, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin kalesidir. Burası veya bir başka mescid... Mescide girdi mi, kaledir. Burada ezan okundu mu, şeytan ezanın duyulmadığı yere kadar gider. Burada Allah denildikçe, ibadet yapıldıkça Allah'ın emniyetinde oluyoruz, emanetinde oluyoruz. Onun için bu mescidlerin kadr ü kıymetini bileceğiz.

Ama şuna da dikkat edelim ki, bu mescid bomboş olsa, ne kıymeti olur? Onun da belki bir kıymeti olur; ama mescidler içindeki insanlardan dolayı, müslümanlardan dolayı kıymet kazanıyor. Yâni, mescide gelip de, kaşlarını çatıp ön safa geç, namazı kıl, kaşlarını çatıp pabucunu al, kimseyle konuşmadan çık git... Bu müslümanlığın, güzel ahlâkın icabı değil.

Burada bulunmaktan murat, etraftaki müslümanlarla ilgilenmek. Yâni, sen mescide geldin mi, mahallendeki mescide geldin mi, “Namaz kıldım, sevap aldım, hadi kaçayım!” gibi bir zihniyetle hareket etme! Oradaki müslümanlara bak! Onlarla tanış, imamla tanış, öteki cemaatten insanlarla tanış. Dertlilerinin derdine çare bulmaya çalış, sevinçlilerin sevincine ortak olmaya çalış, üzüntülülerin üzüntülerini paylaşmaya çalış. Bir aile yuvası gibi olsun, bir muhabbet ocağı gibi olsun, müslümanların birbirlerini tanımasına, sevmesine bir vesile olsun mescid... Öteki türlü hareket tarzı yanlıştır yâni...

Mescidlerde cemaatin her birisi, birbiriyle bir aile gibi olması lâzım, tanınması lâzım, adını bilmesi lâzım!

“—Ha, Hasan Efendi mi? Filanca memlekettendir, şu işi yapar, bilirim, iyi adamdır, hoş adamdır. Tabii, bizim mahallede oturuyor, evi şurası...”

Gelip bir sorduğu zaman mescidden, o mahalledeki oturanı bilmeli, bulmalı arayan... Sonra gelmediği zaman halini sormalı.

“—Üç gündür gelmiyor bizim Hasan Efendi mes-cide... Acaba başına bir hal mi oldu? Bir yere ziyarete gitti de ondan mı gelmiyor, yoksa hastalandı mı, öldü kaldı mı zavallı?” filan diye aramalı.

Eskiden böyle biraz gelmeyenlerin evine, sabah kahvaltısına falan gidiverirlermiş ki, hem de bir muhabbet oluyor.

Hâsılı buradaki ibadetin makbul olması, cemaatten dolaydır.

Yâni, müslümanların kaynaşmasından dolaydır. Çünkü:¹¹

¹¹ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV , s.278, no:18472; Beyhakî, *Şuabü'l- İman*, c.V I, s.516, no:9119; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.43, no:15; Ebü'ş-Şeyh, *el-Emsâl fi'l-Hadîs*, c.I, s.149, no:111; İbn-i Ebî Âsım, *es-Sünneh*, c.I, s.104, no:81; Nu'mân ibn-i Beşîr RA'dan.

Ukaylî, *Duafâ*, c.IV , s.429, no:2058; Hz. Aişe RA'dan.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.628, no:5962; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.V , s.392, no:9097; *Kenzü'l-Ummâl*, c.V II, s.934, no:20242; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.57, no:1074; *Câmiu'l-Ehâdîs*, c.XII, s.66, no:11451.

الْجَمَاعَةُ رَحْمَةٌ وَالْفُرْقَةُ عَذَابٌ

(القضاعي عن النعمان بن بشير)

(*El-cemâatü rahmetün, ve'l-furkatü azâbün.*)
“Cemaat halinde olmak Allah’ın rahmetidir, ayrılık da azaptır.”

Müslümanlar buraya toplandığı için, buranın adı *câmi'* oluyor, belki başka sebepten cami oluyor; ama öyle diyelim... *Câmi'* yâni, insanları cem ediyor, topluyor burası... Oradaki cami demek, belki *el-mescidü'l-câmi'*, cuma namazı kılınan demek; ama netice itibariyle camiden, cemaatten hikmet, muhabbettir. Asıl sebebi odur. Sen buradaki cemaate muhabbet etmezsen, cemaatle tanışmazsan, kaynaşmazsan, bilişmezsen; tahmin ederim ki, o cemaat sevabından çok şeyler kaybeder insan. Cemaatin sevap olması, insanlara karışıp onlara yardımcı olmanın, onlara faydalı olmanın hoş ve sevap olmasıyla ilgilidir.

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi, şu dinimizin emirlerindeki hikmetleri kavrayacak bir anlayışa erdiresin... Şeklen yapılan, şeklen böyle şuursuzca yapılan ibadetlerin sevabı azdır. İnsan şuurla ne yaptığını bilerek yaptı mı, şuurlu yapılan ibadetlerin hem sevabı çoktur, hem de tadı çoktur.

“—Allah-u ekber” diyorsun, “Ya Rabbi! Sen hiç bir şeyle mukayese edilmeyecek kadar ulusun, azamet sahibisin, büyüksün; şu yerlerin, göklerin sahibisin!” diyorsun.

Mânasını bildi mi, bir başka türlü olur insan. Secde ettiği zaman:

“—Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin önünde şu alnımı yere koyuyorum, şu şerefli alnımı...”

Toprağa sürer mi insan başka zaman alnını, yüzünü?

“—İşte şimdi sürüyorum ya Rabbi, senin huzurunda eğiliyorum, kulluğumu ikrar ediyorum.”

Mânâsını düşündü mü, çok tatlı olur. Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi gafletten ikaz eylesin... Mânâ ehli eylesin... Mânâlara vakıf eylesin... Mânâlardan câhil, gâfil eylemesin...

Allah-u Teâlâ Hazretleri, bugün hulûlu ile müşerref olduğumuz, şu haram aylardan Receb Ayı'nın ve Şa'ban Ayı'nın bereketlerinden istifadeyi cümlemize nasib eylesin...

Öyle hayırlı bereketli bir mevsim başladı ki şimdi...

“—Hangi mevsim hocam?” diyeceksiniz.

Bu başka mevsim... Bu mevsim Üç Aylar mevsimi... Mânevî mevsim başladı... Mânevî bahar başladı... Mânevî bahar başladı bugün... Kim bu Receb'e hürmet ederse, kim bu Şa'ban'a hürmet ederse, kim bu Ramazan'a erişirse sıhhatle, afiyetle; çok büyük hayırlar elde etmiş olarak gider.

Bugün başladı Üç Aylar, bugün birinci günü... Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:¹²

رَجَبُ شَهْرُ اللَّهِ وَشَعْبَانُ شَهْرِي وَرَمَضَانُ شَهْرُ أُمَّتِي

(أبو الفتح في أماليه عن الحسن مرسل)

RE. 289/2 (*Recebü şehru'llâh*) “Receb Allah'ın ayıdır. (*Ve şa'bânü şehri*) Şa'ban benim ayımdır. (*Ve ramadânü şehru ümmetî*) Ramazan da ümmetimin ayıdır.”

¹² Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.2, s.275, no:3276, Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.12, s.556, no:35164; *Keşfü'l-Hafâ*, c.2, s.341, no:1358; *Câmiu'l-Ehâdîs*, c.XIII, s.109, no:12682.

Büyükler demişler ki:

“—Receb tevbe ayıdır. Şaban ibadet ayıdır. Ramazan kurbiyyet ayıdır.” İnsan burada tevbe eder, öbür tarafa doğru ibadetini yükseltir, yükseltir; Ramazan’da Allah’ın velî kulu olur, kurbiyyetine erer, Allah’a yakın kul olur, el-hamdü illâh selâme te çıkar.

Şimdi başladı. Yâni, sanki böyle bir yola girdik veyahut böyle bir ne bileyim; hava meydanlarında uçak geliyor, böyle pistin kenarına... Kenarında duruyor. Ondan sonra süratini arttırıyor yavaş yavaş... Yavaş yavaş arttırıyor, arttırıyor, arttırıyor, arttırıyor; ondan sonra uçuyor.

Şimdi işte pistin ucundayız. Receb başladı, hareket başlayacak, Ramazan’da inşaallah Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin rahmetine nâil olmak için...

Peygamber Efendimiz bu ayda çok oruç tutmayı tavsiye ediyor. Bir kere tevbe edeceğiz; günahlardan, kusurlardan pişmanlık, nedamet duyarak, gözyaşı dökerek hakkın yoluna döneceğiz. İyi kul olmaya şöyle bir yöneleceğiz.

Receb mahsul ekme ayı... Şa’ban ayı mahsulü yetiştirme ayı... Ramazan ayı da mahsulü biçme ayı... Ramazan’a insan pattadak girmez. Ramazan’a şimdiden hazırlanır, ondan sonra Ramazan geldiği zaman, gündüzleri oruç, geceleri terâvih, zikirler, Kur’an-ı Kerim hatimleri derken... Eh, bakalım Allah bir dahaki seneye eriştirir mi, eriştirmez mi?

Vesiledir. Bu ayda insan ne kadar çok oruç tutarsa, hayrı, bereketi o kadar çok olur.

Perşembeyi Cuma'ya bağlayan gece, Peygamber Efendimiz çok metheylediği bir mübarek gecedir; Regâib Kandili diyoruz. Bu günden itibaren inşaallah böyle hayrı, bereketi arttırmaya, sadakayı arttırmaya; nafilenden, yâni tatavvuan, sevap olsun diye tutulan oruçları arttırmaya çalışırsınız.

Regâib Kandilinizi de Allah mübarek etsin, Recebinizi de mübarek etsin, Şa'banınızı da mübarek etsin... O mübarek Ramazan ayına da, böyle hazırlanmış olarak cümlemizi erdirsin... Feyzinden cümlemizi müstefîd ve müstefîz eylesin...

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

25. 04. 1982 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü